

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ บ้านคุณจักรกฤษณ์ คุณชฎาพร เจนเจษฏา
๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐

โดย

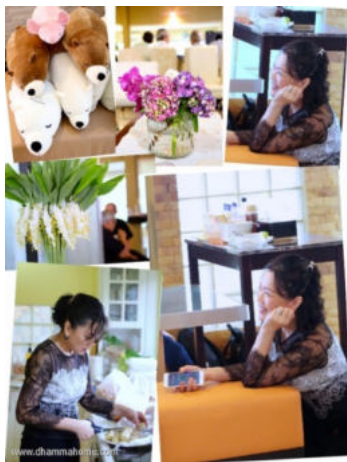
วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ บ้านคุณจักรกฤษณ์ คุณชฎาพร เจนเจษฎา
๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

เมื่อวันพุธ ที่ ๑๗ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์
ประธานกรรมการมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา ได้รับเชิญจากคุณจักรกฤษณ์
คุณชฎาพร เจนเจษฎา เพื่อไปสนทนาธรรมที่บ้านพักย่านถนนประดิพัทธ์ สะพานควาย
กรุงเทพมหานคร ระหว่างเวลา ๑๐.๐๐-๑๕.๓๐ น.

ทุก ๆ ครั้งที่ได้มีโอกาสติดตามท่านอาจารย์ไปสนทนาธรรมในที่ไหน ๆ มีความรู้สึกปีติและอนุโมทนาทุกครั้งในสิ่งละอันพันละน้อยที่ท่านเจ้าภาพแต่ละท่านได้จัดเตรียมไว้ เป็นสิ่งซึ่งแสดงให้เห็นถึงความละเอียดและกุศลจิต กุศลศรัทธาของแต่ละท่าน ที่ได้ตระเตรียมการต้อนรับท่านอาจารย์และผู้เข้าร่วมสนทนาธรรมด้วยความพิถีพิถัน ในแง่มุมต่าง ๆ กัน ตามการสะสมของแต่ละท่าน แต่ทั้งหมด กุศลศรัทธาและความเข้าใจพระธรรมที่ถูกต้อง ย่อมນ้อมนำบุคคลไปสู่การกระทำที่ถูกต้องดีงามทุกประการ ดังที่ท่านอาจารย์กล่าวอยู่เสมอ ๆ ว่า ผู้ที่ศึกษาและมีความเข้าใจธรรมได้นั้น เป็นผู้ที่จะละเอียดและความละเอียดของบุคคล ย่อมแสดงให้เห็นได้ ในชีวิตประจำวันที่เป็นปกตินี้เอง

เมื่อกล่าวถึงความละเอียด ทำให้ข้าพเจ้านึกถึงคำเตือนของท่านอาจารย์ที่มีต่อผู้ใกล้ชิดที่มีโอกาสได้ติดตามท่านไปในสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งท่านเหล่านั้นได้เล่าถึงความเมตตาของท่านที่ได้กล่าวสอน กล่าวเตือนถึงความเป็นผู้ที่จะละเอียดแม้ในชีวิตประจำวัน (ทั้ง ๆ ที่ท่านก็แสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้มีกิริยามารยาทที่งดงามยิ่งอยู่ต่อหน้า ก็ยังต้องอาศัยความเมตตาที่จะสอน ที่จะเตือนจากท่านอีก) หลายเรื่องที่ได้ฟังทั้งจากที่มีผู้เล่าให้ฟัง ทั้งที่ได้รับคำเตือนจากท่านด้วยตนเอง ทั้งท่านได้กล่าวเตือนผ่านไปถึงท่านอื่น ๆ เรื่องที่ท่านเตือน

สำหรับบางคนอาจเห็นเป็นเรื่องธรรมดา เป็นปกติที่ท่านจะเป็นเช่นนั้น ยกตัวอย่างเช่น การพูดเสียงดัง โดยเฉพาะในที่ประชุมชน การพูดคุยเสียงดัง เออะอะตึงตึง โหวกเหวกโวกว เป็นกิริยาที่ดูไม่งามอย่างยิ่ง ยิ่งในสถานที่ที่มีผู้หลักผู้ใหญ่ ในสถานที่สนทนาธรรม ในบ้านของท่านเจ้าภาพที่กราบเรียนเชิญท่านอาจารย์ไปสนทนาหรือแม้แต่ในห้องอาหารหรือตามสถานที่ต่าง ๆ ก็ตาม ยิ่งเป็นสิ่งควรสำรวมระวังเป็นอย่างยิ่ง

เมื่อกล่าวถึงความเป็นผู้ที่ละเอียดในชีวิตประจำวัน ทำให้ข้าพเจ้าคิดถึงพระธรรมวินัยที่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ เพื่อให้ภิกษุในพระธรรมวินัยประพฤติปฏิบัติตาม ซึ่งเป็นความละเอียดแม้ในการเดิน การก้าวย่าง การดื่ม การกิน การพูด ฯลฯ แม้ว่าเราจะเป็นเพียงคฤหัสถ์ ไม่ใช่บรรพชิต แต่พระธรรมวินัยหลายข้อหลายประการ ก็เป็นประโยชน์อย่าง

ยิ่งแก่ผู้ที่สามารถน้อมนำมาประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพราะต้องไม่ลืมว่า พระธรรมวินัยที่ทรงบัญญัติไว้นั้น เป็นไปเพื่อการขัดเกลากิเลสทั้งสิ้น นำมาซึ่งความงดงามทั้งทางกาย วาจา และใจ เพราะเหตุที่บางท่านจะติดและเคยชินกับการพูดเสียงดัง บางท่านก็เคี้ยวข้าวเสียงดังจ๊ับ ๆ เวลารับประทานอาหาร บางท่านก็ใช้ช้อนขูดจานเสียงดัง บางท่านก็ตักข้าวคั่วข้าวในจานแบบกระจุยกระจายไม่น่าดูเลย มีครั้งหนึ่งที่ข้าพเจ้าติดตามท่านอาจารย์ไปสนทนาธรรมที่จังหวัดเชียงรายซึ่งมีท่านเจ้าของธุรกิจเสื้อยืดชื่อดังท่านหนึ่งกราบเรียนเชิญ

ท่านไปสนทนาธรรมที่บ้านพักรับรอง ขณะที่ท่านเจ้าภาพท่านนั้นเดินออกจากที่สนทนาธรรมเคียงคู่กับท่านอาจารย์เพื่อไปยังอีกสถานที่หนึ่ง ข้าพเจ้าก็เดินถือกล้องตามไปด้านหน้าเพื่อบันทึกภาพซึ่งได้เล็งมุมกล้องไว้ก่อนล่วงหน้าแล้ว แต่ขณะที่ท่านทั้งสองเดินอยู่ ก็มีท่านหนึ่งเดินบังมุมกล้อง ท่านเจ้าภาพท่านนี้ได้กล่าวเตือนให้ท่านที่บังมุมกล้องอยู่หลบไปด้านข้าง ท่านละเอียดถึงขนาดที่ทราบว่า ช่วงเวลาแต่ละช่วงขณะแต่ละขณะที่ผ่านไป ย่อมไม่อาจหวนกลับมาเป็นอย่างเดิมได้อีก ในการบันทึกภาพบุคคลสำคัญ ในขณะที่สำคัญ ผู้ที่ละเอียดย่อมเป็นผู้รู้การควรว่า หากมิได้เป็นผู้มีความ

สำคัญเกี่ยวข้องใด ๆ ในขณะนั้นย่อมไม่ไปยืนแสดงตนในที่นั้น ๆ เลย หลายสิ่งหลายประการนี้เป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นผู้ละเอียดในชีวิตประจำวัน ที่ควรแก่การพิจารณาเป็นอย่างดี

ท่านที่เป็นผู้ไม่ละเอียด มักเข้าใจผิดว่า ก็ท่านบอกว่าเป็นผู้มีปกติอบรมเจริญสติ จะให้ทำผิดจากปกติที่เคยเป็นหรือจึงทำเหมือนเดิมอย่างนี้ต่อไป ลืม วัณ จ ก ธรรม ธรรมะ หลอกลวงที่ท่านทรงแสดงไว้ ละเลยว่าการศึกษาพระธรรมก็เพื่อจุดประสงค์คือ ความเข้าใจ

และน้อมประพฤติปฏิบัติตามพระธรรม และเพื่อขัดเกลากิเลสประการต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันนี้เอง ฟังแล้วก็เข้าใจ แต่พอคล้อยหลังไม่ทันไรก็ลืมคำที่ได้ฟังเสียสิ้น นี่เป็นตัวอย่างที่แสดงถึงคำอุปมาที่ท่านอาจารย์แสดงโดยบอว่า ความเข้าใจพระธรรมต้องจรดเยื่อในกระดูก เพราะเหตุไร? เพราะเหตุที่เมื่อมีความเข้าใจจนจรดเยื่อในกระดูก ย่อมแสดงถึงความมั่นคงที่ปักแน่นในหัวใจ และความมั่นคงของความเข้าใจที่ปักแน่นในหัวใจนั่นเอง ย่อมเป็นที่ฟัง ที่ระลึกแก่บุคคล ในชีวิตที่เป็นไปในทุก ๆ ขณะนี้เอง ซึ่งปัญญาความเข้าใจย่อมนำไปในกิจที่ดำรงทั้งปวง นี่เป็นความละเอียดลึกซึ้ง ที่แสดงถึงความเข้าใจธรรมะในแต่ละบุคคล บุคคลที่หวังความเจริญมั่นคงบนหนทางของ

การอบรมเจริญปัญญา ตามที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ ย่อมเป็นผู้ไม่เฟิ่น ที่เพียงฟังผ่าน ๆ ไป โดยขาดการพิจารณาไตร่ตรอง จนเป็นความเข้าใจที่มั่นคง อันจะเป็นที่พึ่งที่ระลึกแก่ "ตน" นั้นเอง หาใช่ใครอื่นไม่

การสนทนาธรรมที่บ้านคุณจักรกฤษณ์และคุณแฉ้วในวันนี้ ช่วงเช้าเป็นการบันทึกเทปเพื่อนำไปออกรายการบ้านธัมมะทางสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ เป็นการสัมภาษณ์พิเศษท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ โดยคุณทวีศักดิ์ อุ่นจิตติกุล สมาชิกชมรมบ้านธัมมะ มศพ. ลำดับที่ ๒๒๕๒ คอลัมน์นิสต์ของเดลินิวส์ออนไลน์ ที่เคยเขียนคอลัมน์ ...อย่าคิดบวชเป็นภิกษุ!! ถ้าไม่มีความตั้งใจมั่น...และผู้จัดรายการวิทยุหลายรายการทางสถานีวิทยุกรุงเทพมหานครและสถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นต้น คุณทวีศักดิ์เป็นผู้หนึ่งที่ติดตามฟังการบรรยายธรรมจากท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ มานานแล้ว

อันดับต่อไป ขออนุญาตถอดความการสนทนาในภาคบ่าย ซึ่งเป็นช่วงที่คุณจักรกฤษณ์ สนทนากับท่านอาจารย์ มีความไพเราะน่าฟังน่าพิจารณาเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งแน่นอนว่า ไม่พ้นไปจาก การที่จะได้มีความเข้าใจความจริง ในสิ่งที่มีจริง ๆ ที่กำลังปรากฏอยู่ในขณะนี้ อันเป็นสาระสำคัญ ที่มีค่าที่สุดของการมีชีวิตอยู่ของบุคคล ผู้ใส่ใจในสาระอันยิ่งในพระธรรมที่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้ามีพระมหากรุณาแสดงไว้

คุณจักรกฤษณ์ :

มีประเด็นที่อาจจะทำให้ชาวพุทธทุกท่านได้ทราบว่า ธรรมะมีความสำคัญกับชีวิตประจำวันอย่างไร? สัมพันธ์กันไหม? และเป็นประโยชน์อย่างไร? ในการที่จะได้รู้ความจริงเกี่ยวกับธรรมะครับ กราบเรียนท่านอาจารย์ครับ

ท่านอาจารย์ :

ถ้าจะคิดว่า "ความรู้" กับ "ความไม่รู้" อย่างไหนดีกว่ากัน?

คุณจักรกฤษณ์ :

"ความรู้" ย่อมดีกว่าครับ

ท่านอาจารย์ :

แล้วก็มี "สิ่งที่มีอยู่ตลอดเวลา" แต่ไม่เคยรู้ความจริงของ "สิ่งนั้น" เลย กับ มีโอกาสที่จะได้รู้ว่า สิ่งที่มีจริง ๆ ขณะนี้ ความจริงคืออะไร? ก็ดีกว่า "ไม่รู้" ใช่ไหม? มีอยู่ตลอดเวลาทุกเมื่อเช้าวาน ทุกหนทุกแห่ง แต่ไม่รู้!! แล้วก็รู้ด้วยว่า ไม่รู้!!! จนกว่าจะได้ฟังคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเมื่อไหร่ จึงจะ "เริ่มรู้" ได้ว่า ไม่รู้เลย นานแสนนานมาแล้ว ไม่ใช่เฉพาะเดี๋ยวนี้ แต่นานมาก แล้วก็ยังไม่รู้ต่อไปอีกมาก นานมากเช่นเดียวกันถ้าไม่มีการได้ยินได้ฟังคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เพราะฉะนั้น "คำของพระองค์" เมื่อมี "ความเข้าใจ" แล้วจะรู้ได้เลย ไม่มีสิ่งใดจะมีค่าเสมอเหมือน กับการที่สามารถจะเข้าใจสิ่งที่มี แต่ไม่มีใครเปิดเผยความจริงของสิ่งที่มีให้รู้ได้ ว่าแท้ที่จริงแล้ว สิ่งที่มีจริง ๆ "มีจริง ๆ " คืออะไร? แต่ละคำ ต้องพิจารณา แม้แต่คำว่า "สิ่งที่มี" แล้วก็ "สิ่งที่มีจริง ๆ " ต่างกันแล้วใช่ไหม? มีดอกไม้ มีโต๊ะ มีเก้าอี้ แต่ "สิ่งที่มีจริง ๆ " คือ อะไร?

คุณจักรกฤษณ์ :

กราบเรียนท่านอาจารย์ครับ สิ่งที่มีจริง ๆ มีความละเอียดและลึกซึ้งเป็นอย่างยิ่งครับ ซึ่งคนส่วนใหญ่ก็คิดว่าละเอียดเกินไป ดังนั้นควรที่จะเข้าใจเพียงเบื้องต้น หรือว่าพอที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ เข้าใจอย่างนี้ถูกต้องหรือไม่อย่างไรครับ ท่านอาจารย์ครับ

ท่านอาจารย์ :

ถ้าเอาเพชรนิลจินดาไปให้ไก่ ไก่จะรู้ค่าไหม? หรือว่า ต้องการเพียงแค่ข้าวหรือสิ่งที่จิกได้ กินได้ เท่านั้น นี่ก็เป็นความที่ต่างกันมาก สิ่งที่มีค่า คือ สิ่งที่มีจริงเตี้ยนี้ ถ้าไม่ได้รับฟังชาตินี้ ไม่เข้าใจเสียตั้งแต่ชาตินี้ ชาตินี้ชาติต่อไปมีโอกาสจะได้ฟังไหม? แล้วก็มีโอกาสจะเข้าใจหรือเปล่า? นี่เป็นสิ่งที่ใครก็ช่วยไม่ได้ ในเมื่อมีโอกาสจะได้ฟัง แค่ฟังนี้ลำบากหนักหนาหรือ?

คุณจักรกฤษณ์ :

ไม่ลำบาก แต่ว่า ไม่สนใจครับ สนใจจะไปปฏิบัติ

ท่านอาจารย์ :

นั่นสิคะ เพราะฉะนั้น จะเห็นได้ว่า เราสนใจสิ่งที่ป็นสาระ มีสาระจริง ๆ หรือเปล่า? เพราะว่า สิ่งที่เราสนใจ หมดแล้ว!! แล้วเราก็สนใจสิ่งใหม่ หมดอีก!! แล้วเราก็สนใจสิ่งใหม่ตลอดเวลา มีอะไรบ้างที่เหลือ ที่ยังอยู่ ที่เราจะกล่าวได้ว่า ไม่ได้หมดไปเลย ความสุขมีแน่ ชั่วคราว ความทุกข์มีแน่ ชั่วคราว "เห็น" มีแน่ ชั่วคราว "คิด" มีแน่ ชั่วคราวหมด แล้วหมดจริง ๆ หายไปหมดจริง ๆ ไม่เหลือเลย แต่ก็มีสิ่งที่เกิดใหม่ ทำให้ติดข้อง และไม่รู้ต่อไป ก็เป็นอย่างนี้

...แต่ก็น่าคิด แม้บางคำ แต่ต้องไตร่ตรอง สิ่งที่เคยปรากฏให้เห็นว่ามี แล้วก็หมดไป ไม่เหลืออีกเลย ควรติดข้องในสิ่งนั้นไหม? ในที่สุดก็ไม่มี ในที่สุดก็ไม่เหลือ เหมือนกับเกิดมา เกิดมามีทุกอย่าง มีเห็น มีได้ยิน มีความสนุกสนานต่าง ๆ แล้วก็หมดไป แล้วก็ต้องจากโลกนี้ไป ไม่มีอะไรตามไปได้เลยสักสิ่งเดียวก็ไม่ได้ ร่างกายที่เคยเข้าใจว่าเป็นเรา เป็นของเรา เดียวนี้เอง ก็ติดตามไปไม่ได้ แล้วนี่หรือ จะเป็นของเรา? เพราะความจริง "ไม่มีเรา" แต่มีสิ่งที่มีจริง ๆ ที่มีปัจจัยเกิดขึ้น แล้วก็หมดไป หมดไป โดยไม่มีใครรู้เลย ถ้าไม่มี การตรัสรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า!!!!...

...เพราะฉะนั้น เพียงได้ยินคำนี้ หลายคนไม่ได้ยิน หลายคนได้ยิน แล้วก็เฉย ๆ แต่ค่าของคำว่าพระอรหันต์ผู้หมดจดจากกิเลส ดับกิเลส ใครดับได้? ยากแสนยาก เห็นอาหารอร่อย อิ่มแล้ว แต่ยังรับประทานต่อไปอีกได้ เพราะความอร่อย ไม่รับประทานได้ไหม? ลองดู ไม่ได้!! นี่ก็คือว่า ไม่มีสิ่งใดซึ่งจะบังคับบัญชาได้เลย...

...ก็จะเห็นได้ว่า ทุกคำที่ได้ยินได้ฟัง เป็นสิ่งที่ควรจะเข้าใจให้ถูกต้อง ไตร่ตรองจนกระทั่งเป็นความเข้าใจถูก ตีกว่าไม่รู้เสียเลย เกิดมาชาติหนึ่งก็ยังไม่รู้เลย แล้วก็จากโลกนี้ไปแน่ ๆ ที่สำคัญที่สุดก็คือว่า จะเป็นคนนี้ได้นานเท่าไร ใครจะรู้? และระหว่างที่ยังเป็นคนนี้อยู่ สิ่งที่มีค่าที่สุดในการเป็นคนนี้ ที่จะติดตามไปได้ ไม่ใช่ทรัพย์สินสมบัติเงินทอง แต่ทุกอย่าง ที่เป็นความดีความชั่ว แม้แต่ปัญญา ความเห็นที่ถูกต้อง หรือ ความไม่รู้ ก็สะสมอยู่ตลอดเวลาที่ยังมีชีวิตอยู่ ติดตามไปได้ เพราะเหตุว่าเป็นธรรมชาติ ไม่ใช่เรา...

...ถ้าเป็นธรรมชาติก็ไม่หยุดเพียงแค่เป็นธรรมชาติ แต่เป็นธรรมชาติอะไร? เพราะฉะนั้น คำถามที่ทุกคนมีเพราะไม่รู้ จะแจ่มแจ้งก็ต่อเมื่อได้ฟังได้ไตร่ตรอง ได้พิจารณา ได้รู้ว่าเป็นความจริง มีประโยชน์ไหม? ที่ได้ "รู้" เขาเรียนอะไรกันตั้งมากมายหลายเรื่อง ไข้ไหม? แต่รู้อะไรเดี๋ยวนี้ไหม? รู้อย่างอื่นหมดเลย แต่เดี๋ยวนี้ไม่รู้!! แล้วชีวิตแต่ละขณะนี้ มีอยู่ ดำรงอยู่ ด้วยจิตเพียง "หนึ่งขณะ" ที่เกิดขึ้น ถ้าจิตดับ

เดี๋ยวนี้ ไม่เกิดเลย ไม่มีอีกแล้ว!! แต่เพราะว่ายังมีต่อไป เพราะว่ามีการเกิดของจิต สืบต่อ ทีละหนึ่งขณะ ชีวิตจึงดำรงอยู่ได้เพียงชั่ว "หนึ่งขณะ" และ "หนึ่งขณะ" นั้นจะมีประโยชน์ไหม? ถ้าได้รู้ความจริง!!!!...

ก็เป็นธรรมดาเดี๋ยวนี้ แต่ว่า ลึกซึ้งอย่างยิ่ง!!! ใครสนใจ ศึกษา ฟัง พิจารณา ไตร่ตรอง ก็จะได้ "รู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้า" ถ้ามีคนบอกว่า เขา "รู้จัก" พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถามสิว่าเป็นใคร?

คุณจักรกฤษณ์ :

ครับ คงจะตอบได้ถึงประวัติของท่านเท่านั้นเอง

ท่านอาจารย์ :

แต่ "ประวัติ" เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือ?

คุณจักรกฤษณ์ :

ไม่ใช่ครับ

ท่านอาจารย์ :

เพราะฉะนั้น อะไรเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า?

คุณจักรกฤษณ์ :

ก็ต้องสิ่งที่พระองค์ทรงแสดง

ท่านอาจารย์ :

ปัญญา ความเห็นถูกต้อง ตามความเป็นจริงของทุกอย่าง ถึงที่สุด โดยประการทั้งปวง ไม่มีอะไรจะถึงที่สุดเกินกว่าการตรัสรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า!!!

คุณจักรกฤษณ์ :

กล่าวถึงพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ชาวพุทธส่วนใหญ่ก็จะกล่าวว่า พระองค์เป็นที่พึ่ง

ท่านอาจารย์ :

พูดคำไหนต้องจริง เพราะฉะนั้น พึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างไร? จะพึ่งเมื่อไหร่? ค่ะ? นั่งอยู่ตรงนี้!! จะพึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้อย่างไร? พูดแล้วนี่ จะมีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่พึ่ง (พุทธรังสรณัง คัจฉามิ) ก็ "ต้องตรง" แสดงว่าคนนั้นไม่เห็นใครที่จะประเสริฐกว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใครก็ช่วยไม่ได้ แต่ก็เห็นผู้ที่มีปัญญาที่เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้น ที่จะช่วยได้ แต่จะช่วยอย่างไร? แล้วจะพึ่งอย่างไร? เห็นไหม? ก็ไม่ได้คิดอะไรสักอย่าง เพียงแต่พูดตาม "ความคิด" ซึ่งเต็มไปด้วย "ความไม่รู้" กล่าวได้ว่า ตั้งแต่เกิดจนตาย พูดคำที่ไม่รู้จัก!!! ถูกต้องหรือเปล่า? ทุกคำ!!

คุณจักรกฤษณ์ :

ใช่ครับ กราบเรียนท่านอาจารย์ครับ มีอรรถกถาอยู่บทหนึ่งซึ่งกล่าวถึงการที่มีพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่พึ่ง ท่านกล่าวว่า พึ่งอย่างไร อย่างเป็นที่พึ่ง ตรงนี้จะขออนุญาตยกอรรถกถามา กล่าวหนึ่งครั้งครับ ท่านกล่าวไว้ว่า "การนอบน้อมพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอยู่ ๔ ประการด้วยกัน นอบน้อมเพราะเป็นญาติหนึ่ง นอบน้อมเพราะกลัวหนึ่ง นอบน้อมเพราะเป็นอาจารย์หนึ่ง และ นอบน้อมเพราะถือว่าเป็นทักษิณบุคคลหนึ่ง ท่านกล่าวว่าใน ๔ อย่างนั้น เพราะนอบน้อมว่าเป็นทักษิณบุคคลจัดเป็นสรณคมน์ นอกนี้ไม่ใช่" สรณคมน์ ก็คือ เป็นที่พึ่ง ท่านกล่าวว่าเป็นที่พึ่งได้ต้อง นอบน้อมอย่างเป็นพระทักษิณบุคคล ครับ ตรงนี้มีความละเอียดลึกซึ้งอย่างไรครับท่านอาจารย์ครับ

ท่านอาจารย์ :

ตั้งแต่ข้อที่หนึ่ง

คุณจักรกฤษณ์ :

นอบน้อมเพราะเป็นญาติครับ

ท่านอาจารย์ :

ไม่มีใครเป็นญาติกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในชาตินี้ แต่ว่าคนที่ เป็น ญาติ นอบน้อมกราบไหว้พระพุทธรูป แต่ถ้าเขาไม่เข้าใจธรรมะ เขาไม่คิดว่านั้นเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขาคิดว่าเขาไหว้ญาติ ถูกต้องไหม? ในสมัยพุทธกาล ญาติของพระองค์ที่ไม่รู้ธรรมะ ไม่ เข้าใจธรรมะ ก็ไหว้ในฐานะญาติ แต่ถ้าผู้นั้นรู้คุณเมื่อไหร่ ไหว้ใน ในฐานะที่เป็นทักษิณียบุคคล!! มีคำอธิบายไหม? ทักษิณียบุคคล เป็นใคร?

อ.คำปั่น :

กราบท่านอาจารย์ครับ ทักษิณียบุคคล ก็หมายถึง บุคคลผู้ที่ควร รับซึ่งของที่บุคคลนำมาถวายครับ เป็นผู้ควรรับซึ่งของทำบุญ เป็น บุคคลที่ควรแก่การรับทานครับ ก็แสดงถึงพระอริยบุคคลทุกระดับ ขึ้น จนกระทั่งสูงสุดก็คือ กล่าวถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็น ทักษิณียบุคคล ครับ

ท่านอาจารย์ :

เพราะว่า การให้ก็มีหลายอย่าง การให้อย่างบูชา เป็นการไหว้
เคารพนอบน้อมพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยิ่งกว่าบุคคลใดทั้งสิ้น

คุณจักรกฤษณ์ :

แต่จะกราบไหว้นอบน้อมด้วยเป็นทักษิณียบุคคล ต้องด้วยความรู้
ระดับใดครับ

ท่านอาจารย์ :

แน่นอนค่ะ เราก็ไหว้ผู้ใหญ่ จะรู้มากหรือน้อย แต่ว่าเป็นผู้ใหญ่กว่า เรา
ก็ไหว้ได้ ใช่ไหม? ถึงเป็นเด็กกว่า แต่ถ้าเขามีความรู้ดี เป็นคนดี เรา
ก็ไหว้ได้ แต่ถ้าไหว้สูงสุด คือ ผู้ที่ไม่มีใครเปรียบได้เลย คือ พระ
อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

เพราะฉะนั้น ที่กล่าวว่า มีพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่พึ่ง
(พุท ธัง สรณัง คัจฉามิ) ต้องรู้ตัวเอง พึ่งอย่างไร? ดับขันธ
ปรินิพพานไปแล้วก็จริง แต่พระธรรมที่ทรงแสดงไว้แล้ว มีอยู่ ที่จะ
ให้เป็นที่พึ่งกับคนที่ได้เข้าใจ เพราะสามารถที่จะพึ่งได้ทุกอย่าง
กำลังมีความทุกข์มาก โศกเศร้าเหลือเกิน แต่ถ้ามีความเข้าใจ
ถูกต้อง ความทุกข์นั้นก็น้อยลง

...เพราะฉะนั้น ผู้ที่มีความรู้จนกระทั่งสามารถที่จะไม่มีกิเลสเลย
ทุกข์กายจริง แต่ไม่มีความเดือดร้อน เป็นที่พึ่งที่จะให้มีความเข้าใจ
ถูกต้อง มีที่พึ่งที่จะทำให้รู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว มีที่พึ่งที่จะรู้หนทางที่
จะดับกิเลส เพราะเชื่อว่ากิเลส ใครก็ไม่ชอบ แต่มีเยอะ และมีกัน
มาก ๆ ด้วย!! บางคนไม่คิดเลยที่จะดับกิเลส เพราะไม่เห็นโทษ
เพราะฉะนั้น ไม่ใช่ "เรา" ที่จะดับกิเลส!! แต่ต้องเป็นความเห็น

ถูก ว่ากิเลสเป็นสิ่งที่ไม่ดี ถ้าไม่ดีก็ไม่ทำในสิ่งที่ไม่ดี ไม่อยากจะทำเลย แต่ตราบไตที่มีกิเลส ไม่ทำชั่วไม่ได้ เพราะกิเลสต่างหากที่เป็นเหตุให้ทำชั่ว!! ไม่มีใครสามารถบันดลได้นอกจากกิเลสนั่นเองที่ทำให้เกิดความประพจน์ไม่ดี ทางกาย ทางวาจา...

เพราะฉะนั้น ฟังให้เราเป็นคนดี ให้เราเป็นคนที่จะสามารถค่อย ๆ ละคลายกิเลสที่เกิดจากความไม่รู้ เพราะความรู้จะทำให้ละกิเลสตามลำดับ

คุณจักรกฤษณ์ :

ถ้ากล่าวว่าเป็นที่ฟังที่แท้จริง ผู้กล่าวจะต้องมีความเข้าใจ มีปัญญาพอสมควร ที่จะเห็นในสิ่งที่พระพุทธรูปทรงแสดง เพื่อให้กิเลสจึงจะกล่าวได้อย่างนั้นครับ

ท่านอาจารย์ :

เพราะฉะนั้น ที่ฟังประการแรก คือ ฟังให้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง ในสิ่งที่มีจริง ๆ โดยที่ใครก็ไม่สามารถที่จะให้ความถูกต้องนั้นได้เลย นี่เป็นที่ฟังประการที่หนึ่ง คือ ฟังให้มีความเข้าใจความจริงของสิ่งที่มี เพราะตั้งแต่เกิดจนตาย เข้าใจสิ่งที่มีหรือเปล่า? เป็นเรา ทั้ง ๆ ที่ถ้าไม่มี "เห็น" ก็ไม่มี "เราเห็น" ถ้าไม่มี "ได้ยิน" ก็ไม่มี "เราได้ยิน" ถ้าไม่มี "ธรรมะ" เกิดขึ้นเลย ที่จะยึดถือว่า "เป็นเรา" ก็ไม่มี!!

...ด้วยเหตุนี้ เห็นถูกหรือเห็นผิด? ที่เข้าใจว่า "สิ่งนั้น" เป็นเรา ทั้ง ๆ ที่ความจริงก็เป็นแค่สิ่งที่มีปัจจัยเกิดขึ้นแล้วก็ดับไป ไม่ยั่งยืนเลย เตี้ยวนี่เป็นอย่างนั้น!!! ถ้าศึกษาธรรมะ เข้าใจธรรมะ ก็หมายความว่า เตี้ยวนี่เป็นอย่างนี้!! "เห็น" เกิดขึ้นเห็นแล้วก็ดับ "ได้ยิน" เกิดขึ้นได้ยินแล้วก็ดับ "คิด" เกิดขึ้นคิดแล้วก็ดับ เป็นแต่ละหนึ่ง ซึ่งใครก็บังคับบัญชาไม่ได้ มีปัจจัยต้องเกิด เกิดแล้วต้องเป็นอย่างที่ปัจจัยทำให้เป็น

ถ้าจิตไม่ดี จะให้กายวาจาดีก็ไม่ได้ ถ้าจิตดี จะให้พูดคำชั่ว คำไม่จริง คำเท็จ ก็ไม่ได้ นี่เริ่มเป็นที่ฟังแล้วใช่ไหม? ฟังให้มีความเห็นถูก มีความเข้าใจถูก ซึ่ง "คนอื่น" ไม่สามารถจะให้ความเข้าใจที่ถูกต้องถึงที่สุดได้!!!!...

ขออนุญาตยกข้อความจากการบรรยายของท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ เรื่องการมีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง ซึ่งมีความไพเราะชัดเจนอย่างยิ่ง มาแสดงเพิ่มเติมดังนี้

"... พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องบำเพ็ญพระบารมีนานแสนนาน ถึง ๔ อสงไขยแสนกัปที่สามารถจะรู้พระธรรม เพราะฉะนั้น พระธรรมที่ทรงแสดงตลอด ๔๕ พรรษาอยู่ที่ไหน? และเตี้ยวนี่มีไหม? และคนยุคนี้อาจได้รับฟังและเข้าใจได้หรือเปล่า? นี่เป็นความต่างกันของคนในยุคโน้นกับคนในยุคนี้ ถ้าเคยไปวัดฟังพระธรรมก็จะรู้ว่า ในอดีตกาลสมัยพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า มีพระอรหันต์มากมาย พระอรหันต์คือใคร? ก็ไม่ใช่เพียงแค่ได้ยิน และได้ยินอะไรก็ไม่รู้ แต่ถ้าได้ยินแล้วต้องการเข้าใจ ก็ฟังพระธรรมจนกระทั่งสามารถค่อย ๆ เข้าใจคำที่ได้ยิน ทีละเล็ก

ทีละน้อย เช่น ถามว่าพระอรหันต์คือใคร พระอรหันต์คือผู้ดับกิเลสหมด ไม่มีกิเลสใด ๆ เกิดขึ้นได้เลย จึงเป็นผู้ควรเคารพอย่างสูง เพราะว่าการดับกิเลส เป็นสิ่งที่ไม่ง่ายเลย ถ้ามีความเข้าใจถูกต้องว่า เมื่อเกิดมาทุกคนก็มีกิเลส และอยู่ไปวัน ๆ ทุกวันก็เต็มไปด้วยกิเลส เพราะฉะนั้น ถ้าใครสามารถดับกิเลสได้ ผู้นั้นควรแก่การเคารพอย่างยิ่ง สมัยนี้มีไหม? พระอรหันต์ แล้วจะรู้ได้อย่างไรว่า ใครเป็นพระอรหันต์และใครไม่เป็นพระอรหันต์

นี่คือถ้าเราขาดความรู้ เราก็จะถูกหลอก เพราะเหตุว่า ถ้าใครบอกว่า คนโน้นคนนี้เป็นพระอรหันต์ เราก็อาจจะเชื่อ แต่ตามความเป็นจริง ต้องเป็น "ความรู้ของเราเอง" จึงสามารถเข้าใจทุกสิ่งทุกอย่างได้ตามความเป็นจริง

ด้วยเหตุนี้ เราจึงมีคำว่า มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ เป็นที่พึ่ง ที่เราใช้กันบ่อย ๆ พุทธฺ์ สรรณํ คัจฉามิ มีใครเป็นที่พึ่ง? มีพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นที่พึ่ง ธรรมํ สรรณํ คัจฉามิ มีพระธรรมที่ทรงแสดงแล้ว ที่ทำให้ทุกคนสามารถหมดจดจากกิเลสได้ เป็นที่พึ่ง เพราะถ้าไม่มีพระธรรมใครก็หมดกิเลสไม่ได้ แล้วก็มีพระสังฆรัตนะ คือ สังฆํ สรรณํ คัจฉามิ ถึงพระอริยสงฆ์เป็นที่พึ่ง ไม่ใช่ถึงผู้ที่ไม่ใช่อริยะแล้วก็เป็นที่พึ่งได้ แต่ต้องเป็นผู้สามารถเข้าใจธรรม จนสามารถช่วยคนอื่นให้เข้าใจ ในฐานะของสาวกด้วย ไม่ใช่ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทุกคนเคยพูดคำนี้ไหม? ๓ ประโยค พุทธฺ์ สรรณํ คัจฉามิ ธรรมํ สรรณํ คัจฉามิ สังฆํ สรรณํ คัจฉามิ แต่ขอเป็นที่พึ่งอย่างไร? เพราะเหตุว่า แม้คำว่า “ที่พึ่ง” ก็ไม่รู้ว่า จะพึ่งพระรัตนตรัย พึ่งพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างไร? เพราะว่าพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว ไม่มีอีกเลย ที่จะไปเฝ้า

สักการะ หรือจะขอเป็นที่ฟัง แต่ยังฟังได้อยู่ เพราะเหตุว่าเป็นพระบรมศาสดาที่ "ทรงแสดงพระธรรม" ให้คนอื่นสามารถรู้สามารถเข้าใจได้

เพราะฉะนั้น การที่จะฟังพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าก็คือ พระองค์เป็นผู้มีพระปัญญาสูงสุดในสากลจักรวาล ไม่มีผู้ใดเปรียบได้เลย และทรงแสดงพระธรรมให้คนอื่นเข้าใจได้ จะฟังพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าวันนี้ จะฟังอย่างไร? หรือจะไม่ฟัง? หรือแต่เพียงกล่าวว่า ฟัง แต่ไม่รู้จะฟังอย่างไร

เพราะฉะนั้น วันนี้เพียงแค่คำเดียวว่า “ธรรม” จะฟังธรรม จะฟังอย่างไร? กำลังจะฟังเมื่อได้ฟังและเข้าใจ จึงจะฟังได้ ถ้าไม่เข้าใจ ไม่มีทางจะฟังเลย!!! ... "

www.dhammadhome.com

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
อนุโมทนาในกุศลศรัทธาของคุณจักรกฤษณ์ คุณชญาพร เจนเจษฎา
และขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุกท่านครับ

